LA MAR DE LLETRES | ASSAIG I LITERATURA

Relats sobre un poble de l'Amèrica profunda

LLUÍS VERGÉS Maó

Si hi ha un premi literari al nostre país que mereixi l'atenció dels bons lectors és el que concedeixen els llibreters catalans, en una iniciativa que ha estat seguida també pels llibreters de Madrid. Ningú com ells per elegir lectures que combinen el bon estil literari amb arguments suggestius que garanteixen així les vendes.

"Winesburg, Ohio", de Sherwood Anderson ha sigut la darrera elecció dels professionals catalans. Es tracta d'una excel·lent novel·la escrita al 1919 i que ha estat traduïda ara al català per l'editorial Viena en la seva exquisida col·lecció 'El Cercle de Viena'. En Castellà va sortir al 1961 en una edició d'Alianza Editorial i des de llavor se n'han fet diverses edicions la darrera de les quals ha aparegut aquest mateix any al segell "El Acantilado".

Es tracta d'una novel·la coral, els protagonistes de la qual són diferents personatges d'un poblet de l'Oest americà. Són grangers, botiguers, mestres, metges, gent corrent amb vides corrents i a la vegada extraordinàries, com

Els relats estan escrits fa noranta anys però conserven la seva frescor i destaquen per la penetració en la descripció dels personatges

ho és qualsevol vida. Cadascun d'aquests personatges són protagonistes del diferents relats que tenen entitat pròpia.

A la novel·la descobrim, per exemple, per què un tímid antic mestre amagava sempre les seves mans, per què l'hotel local perdia clients o com els malentesos podien ser la causa d'un matrimoni.

Alguns dels personatges apareixen a diferents relats i el jove periodista George Willard és el fil conductor de moltes de les històries. El reporter observa la vida del seus aïllats i sovint frustrats veïns des de la redacció del "Winesburg Eagle" o als carrers del polsegós poble.

Molt probablement Willard reuneixi trets autobiogràfics de Sherwood Anderson, que va néixer en un poblet d'Ohio el 1876, però en morir la seva mare, se'n va anar a Chicago on després de provar diversos oficis va exercir el periodisme, que no va abandonar ni tan sols quan era un reconegut novel·lista.

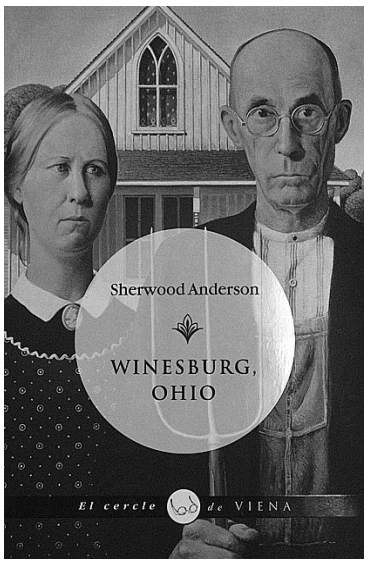

Winesburg, Ohio

AUTOR: Sherwood Anderson
GÉNERE: Novel·la
EDITORIAL: Viena
EDICIÓ: Barcelona, 2009
PÀGINES: 254
PREU: 17,80 euros

"Winesburg, Ohio" comença amb un pròleg titulat "El llibre del grotesc" en el que un escriptor ja veterà reflexiona sobre els personatges grotescs que s'han creuat a la seva vida i pensa que gràcies al fet de recordar ha arribat a comprendre molta gent i moltes coses que abans era incapaç de comprendre:

Malgrat que els relats estan escrits fa noranta anys conserven la seva frescor i destaquen per la penetració psicològica en la descripció de les motivacions dels personatges i per la poesia en el seu tractament narratiu. Els estudiosos de la literatura assenyalen que l'estil d'Anderson va influenciar Hemingway, Faulkner, Steinbeck i Scott Fitzgerald, membres de l'anomenada generació perduda i a tota la literatura posterior.

Sherwood Anderson va publicar altres novel·les però a Espanya només s'ha traduït una edició de tots els seus contes. L'escriptor va morir l'any 1941 a Panamà d'una peritonitis després d'empassar-se l'escuradents d'un martini.

"Winesburg, Ohio", que es clou amb un final que dóna sentit a tota la novel·la, és probablement el llibre seu que va tenir més ressò. L'escriptor Jordi Llavina va escriure fa unes setmanes un article a La Vanguardia en el que comparava el llibre d'Anderson amb "El cant de l'alosa" de Pau Faner. Tant un com l'altre són lectures molt recomanables.

La trágica historia de la filósofa de Alejandría

J.C. Madrid

Si hace un año se hubiera preguntado a cien ciudadanos elegidos al azar quién era Hipatia, noventa y nueve, o tal vez la totalidad de ellos, hubieran tenido que confesar una supina ignorancia. En su vida habían oído hablar de ella. Pero ha llegado "Ágora", la película de Amenábar, algunos libros o ciertos reportajes y a estas alturas es como si la conociéramos de siempre. También ha llegado (y vamos a comentarla aquí) "El sueño de Hipatia", una novela histórica de José Calvo Poyato, que trata de recrear esta figura, ciertamente singular y controvertida.

De esta manera hemos sabido que Hipatia era una mujer estudiosa, culta y comprometida con su tiempo, capaz de conocer muchos de los recovecos de las matemáticas y de la astronomía. Habita, y enseña, en Alejandría a caballo entre el siglo IV y el siglo V de nuestra era, cuando la ignorancia se extendía por doquier (a pesar de la famosa biblioteca) y las mujeres tenían un escaso peso social, por lo que aquel protagonismo debía rozar la excentricidad a los ojos de la gente común.

Pero esto no es lo único llamativo de aquella ciudad en dicho periodo histórico, porque los cristianos son cada vez una fuerza más extendida (y tal vez más dominante, incluso intransigente) en un ambiente que tradicionalmente ha estado inmerso en el paganismo. Parece que no se contentan con predicar su doctrina, sino que arremeten contra aquellos que se sitúan en posiciones alejadas y están dispuestos a emplear la violencia para lograrlo.

Esto es lo que se trasluce en la película de Amenábar y en la novela de Calvo Poyato. Esto es lo que, a propósito de ellas, algunos han querido subrayar, porque quieren dar la impresión de que sólo los cristianos tuvieron actitudes inconvenientes o inaceptables. Por eso hay quien ha salido al paso de esta avalancha para poner de manifiesto errores y tergiversaciones, sobre todo en la primera, porque tal vez las cosas no fueron exactamente como se quiere presentar. Pero generalmente la verdad no es lo que más atractivo tiene.

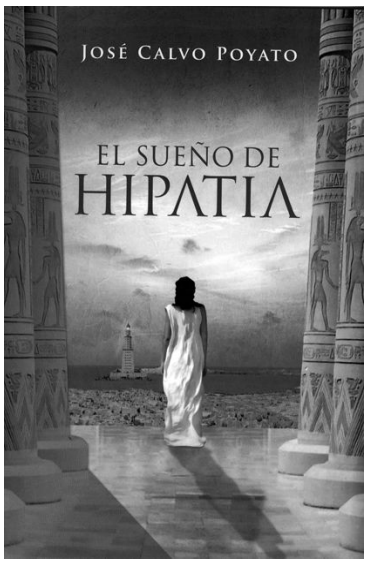

El sueño de Hipatia

AUTOR: José Calvo Poyato
GÉNERO: Novela
EDITORIAL: Plazá Janés
EDICIÓN: Barcelona, 2009
PÁGINAS: 432
PRECIO: 19,90 euros

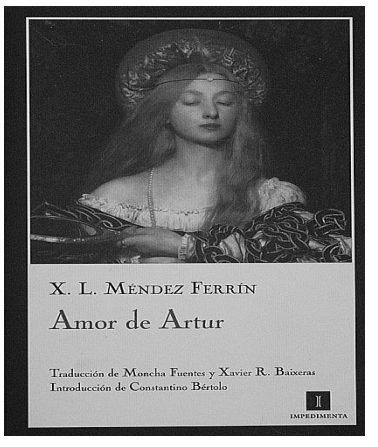

Amor de Artur

AUTOR: X.L. Méndez Ferrín
GÉNERO: Novela
EDITORIAL: Impedimenta
PÁGINAS: 173
PRECIO: 17,90 euros

Una prosa deslumbrante

Los cinco relatos recogidos en "Amor a Artur", volumen de una hermosura feroz, tienen como fondo el país de Tagen Ata, territorio paradigmático y símbolo de la Galicia mítica. Cinco relatos bellísimos, de un encanto sutil, que van desde la alegoría fantástica del tema amoroso a la recreación del universo caballeresco bretón.

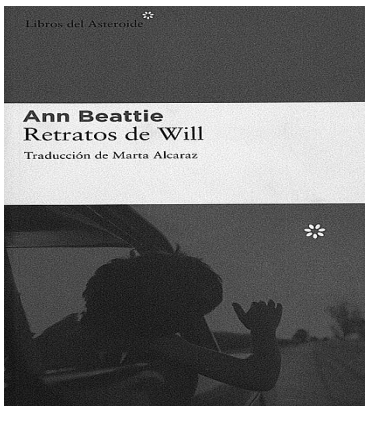

Retratos de Will

AUTORA: Ann Beattie
GÉNERO: Novelao
EDITORIAL: Libros del Asteroide
PÁGINAS: 283
PRECIO: 17,95 euros

Familia postmoderna

Jody es madre de un niño de cinco años, Will, y una prometedora artista que, de momento, trabaja como fotógrafa de bodas. Su novio quiere casarse y trata de convencerla para que se mude a Nueva York, donde él trabaja en una galería. La novela retrata la complejidad de la familia postmoderna.

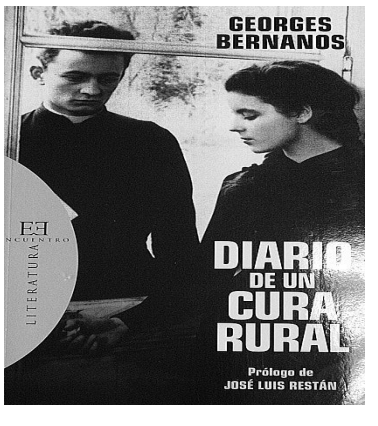

Diario de un cura rural

AUTOR: Georges Bernanos
GÉNERO: Novela
EDITORIAL: Encuentro
PÁGINAS: 287
PRECIO: 21 euros

Novela sobre la fe

"Diario de un cura rural" de Georges Bernanos no es -o no únicamente- una novela sobre el sacerdocio, sino una obra sobre la fe y sobre la Iglesia. Encerrado en su «mediocridad», el joven cura de Ambricourt no se siente capaz de oponerse al mal que ve en sí mismo y en los demás.